

‘Eén bespuiting en het was klaar met de rupsen’

Proclaim: krachtig wapen tegen rupsen in bedekte teelt

In juli 2022 werd het middel Proclaim toegelaten voor de bestrijding van rupsen in bedekte teelten van siergewassen, waaronder boomkwekerijproducten. Stefan Bartelen uit Oud Gastel paste het dit jaar één keer toe in zijn opkweekkas. Hij was aangenaam verrast. ‘Na een paar dagen was er geen rups meer te zien. Daar had ik eerlijk gezegd niet op gerekend.’

Auteur: Jan van Staalduinen

Stefan Bartelen is een eigenzinnige ondernemer. Al op jonge leeftijd besloot hij om niet in het groentebedrijf van zijn ouders te stappen, maar een eigen weg in te slaan. In 2008, op zijn 23ste, begon hij op een halve hectare met het kweken van meerstammige bomen en struikvormige bomen uit spullen. De jonge kweker had zich goed georiënteerd op dit marktsegment, dat hij bestempelt als een interessante niche. ‘Met deze bomen kun je snel een aaneengesloten beplanting realiseren. Daar is vraag naar in onder andere Frankrijk en België. Als specialist kun je beter focussen op je product en je afnemers.’

Van 0,5 naar 40 hectare

De focus en toewijding hebben zich uitbetaald. Vijftien jaar later heeft het bedrijf meerdere uitbreidingen achter de rug. De afgelopen paar jaar verdubbelde het areaal van 20 naar 40 hectare. Een klein deel hiervan is bestemd voor moerplanten en voor de opkweek van stek-

ken, waarvan de eerste fase plaatsvindt in een Rovero-foliekas van 1.000 m².

Bladrollers

Bartelen doet zijn verhaal tegenover Johan Rommers, gewasbeschermingsadviseur boomkwekerij bij KLEP Agro, en Caroline van den Hoek, *crop advisor* glastuinbouw en boomkwekerij bij Syngenta. Laatstgenoemde is benieuwd naar de ervaringen van Bartelen met het middel Proclaim, dat de kweker in juli toepaste op advies van Rommers.

‘Ik kende het middel niet, maar toen we eind juni rupsen aantreffen in de opkweekkas – ik meen van bladrollers – heb ik Johan toch even aangesproken; zo blikt de kweker terug op de aanleiding voor het gebruik. ‘Er waren al aardig wat groeipunten aangevreten, onder andere in het plantgoed van *Magnolia* en *Parrotia*.’

Bt's niet altijd toereikend

‘Door het wegvallen van chemische middelen

zijn rupsen lastiger te bestrijden dan vroeger', zo licht zijn gewasbeschermingsadviseur toe. 'Kwekers zijn hoofdzakelijk aangewezen op groene middelen, zoals Bt-preparaten. Die werken goed tegen jonge rupsen, zolang je ze met de spuitvloeistof raakt. Dit betekent dat zowel het toepassingsmoment als de spuittechniek nauw luistert. In de praktijk is al vaak gebleken dat dergelijke middelen niet altijd toereikend zijn, waardoor je op enig moment toch moet ingrijpen met een chemisch correctiemiddel.'

Van den Hoek vult aan: 'Bij rupsen die door hun verscholen leefwijze lastig te raken zijn, zoals bladrollers, zal die noodzaak zich sneller aandienen. Proclaim heeft niet alleen een contactwerking, maar wordt ook goed opgenomen door de bladeren van de plant én door de dunne schaal van de motteneieren. Daardoor heeft het een behoorlijke duurwerking.'

Noodrem

De *crop advisor* merkt op dat het middel ook een nevenwerking heeft op de nuttige insecten en biologische bestrijders die met de spuitvloeistof worden geraakt. 'In een IPM-systeem kan dit betekenen dat je biologische bestrijders opnieuw moet introduceren. Dat kan al na een paar dagen, maar ik zou kwekers adviseren om ons product niet meteen uit de kast te halen zodra er motten of rupsen zijn. Hoe langer je resultaat boekt met groene middelen, des te langer de biologie overeind blijft. Zie het maar als een noodrem voor situaties waarin de rupsen echt teveel schade geven.'

Met de rugspuit

'Daar was bij ons wel degelijk sprake

van', aldus Bartelen. 'Vanwege de relatief korte opkweekduur in de kas en de kleine oppervlakte gebruiken wij geen biologische bestrijders, maar corrigeer ik meestal plaatselijk met de rugspuit. Liefst met groene middelen, maar in dit geval met Proclaim. En omdat de rupsen al in verschillende plantvakken zaten, heb ik dit keer de hele kas meegenomen. Gelukkig waren we er toen ook direct vanaf.' Rommers sluit af: 'Het mag drie keer per jaar worden toegepast, dus mocht de nood nog eens aan de man zijn, dan weet je nu wat je aan het middel hebt.'

Translaminair

Het werkingsmechanisme van Proclaim onderscheidt zich van dat van alle andere rupsenmiddelen. Het middel werkt zowel door direct contact als door vraat aan gewasdelen. De actieve stof wordt snel opgenomen in het blad en het onderliggende weefsel (translaminare werking). Werkzame stof die op het blad achterblijft, wordt snel afgebroken door uv-licht. Eenmaal opgenomen in het bladweefsel blijft de stof meerdere dagen werkzaam.

Vraat stopt direct

Na opname door de rups verstoort de werkzame stof de elektronenoverdracht in de zenuwen, waardoor spieren verlammen, de vraat binnen enkele uren stopt en de rups spoedig sterft. Dit voorkomt verdere schade aan het gewas. De werkzame stof wordt ook opgenomen door de schaal van afgezette eieren. Zodra een rupsje zich door de eischaal naar buiten vreet, neemt hij de stof op en sterft de rups voordat hij schade kan aanrichten.

In 15 jaar tijd wist Bartelen zijn kwekerij van struiken en meerstammigen uit te bouwen van 0,5 naar 40 ha.

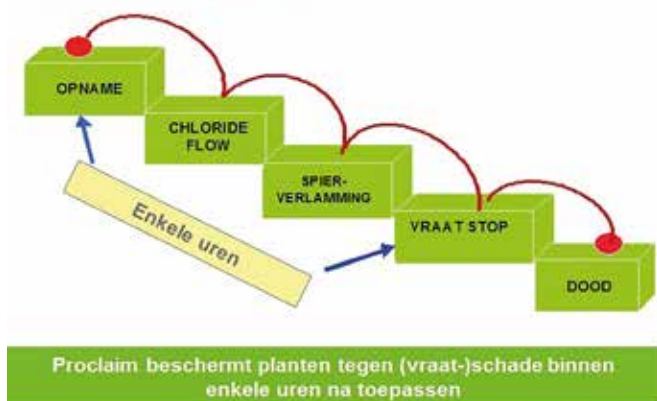
'Er waren aardig wat groeipunten aangevreten'

BE SOCIAL
Scan, lees & deel!

Snelle werking Proclaim

Werking van Proclaim

Opname & afbraak

Opname en afbraak van Proclaim

